

Prolog

V alamejských stepích rozeznáváme dvě roční období – prostě horké a příšerně horké. V zimě, pro niž neplatí ono „příšerně“, ale jen „prostě“, se snáz dýchá a tu a tam i do těchto míst dospějí dešťové mraky, které neznámo jak nestihly během putování přes půl kontinentu poztrácet všechnu svou vláhu, výjimečně tady zahřívají bouře a strnou se opravdové lijáky. V takových případech po pancíři zurčí proudy vody, které se najednou nestíhají odpařit, pronikají i do střílen a posádka je celá blažená.

V létě je to mnohem horší: vyberte si jakýkoli obrněný vagon, po poledni je v něm jako v troubě. A v kabině obrněné lokomotivy, zejména když kotel jede naplno, je to ještě mnohem horší.

Kolem dokola, od náspu až po obzor, se nad uschlými travinami chvěje jen rozpálený vzduch a tu a tam se v něm objeví fata morgána – o něco výš než žhavá step a o něco níž než nelítostné slunce. Mihotá se a láká. Voda žádná, jídlo žádné – není tu prostě nic, vyjma blízké smrti. Jenže smrt se týká jen živých tvorů...

Ale i na ty tu občas narazíte, a někteří jsou i bojeschopní!

Kde se na konci léta tady na Suché pustině najednou vzala tak velká banda, neměl nikdo ponětí. Soudě podle všeho to byli kočovníci z dalekého jihu, jež z jejich rodných krajů vyhnalo sucho a kteří poprvé v životě spatřili železnici. Jak jinak si vysvětlit, že se tito jezdcí na koních, ozbrojení jen starými puškami, houfně vrhli na nákladní vlak, pomalu se vlekoucí s nákladem rudného koncentrátu? K čemu bude kočovníkům ruda? Některé jezdce dokonce napadlo rozvinout se do vějíře a zaútočit na obrněný vlak.

Výsledek byl jasný, ještě než to celé propuklo. Po takovém nepříteli bylo i střilet trapné – asi jako po chovancích

ústavu pro mentálně handicapované. Jenže co se dalo dělat?

Kočovnické kulky bezmocně cinkaly o pancíř a vyvolávaly v kulometčících chladný vztek, který se většinou dostavuje na cvičeních „v situaci blížící se bojové“. Mnohohlasý řev útočnicků střelce jenom podráždil. Copak, vy umouněnci, tak vám se zachtělo krást? My vám ukážeme, zač je toho loket...!

Strojvůdce už sáhl po rukojeti brzdy, ale pak si to rozmyslel a obrněnou soupravu nezastavil. Zaprvé nedostal rozkaz. Za druhé kočovníky asi těžko napadlo poškodit vpředu koleje nebo způsobit zával. Za třetí se vagony v nízké rychlosti skoro nekymácely a přesnost palby tak zůstala zachována.

Za čtvrté podnikat proti útočícím divochům cokoli kromě odvetné palby by pro ně byla až příliš velká čest.

No a konečně, za páté, by zastavení vlaku znamenalo, že do kabiny lokomotivy přestane skrz ventilační průduchy proudit vzduch. Ten vzduch byl samozřejmě horký, ale dokud byl v pohybu, přece jen jakž takž ochlazoval polonahá, zpocená těla strojvůdce a pomocníka, který zastával rovněž roli topiče. Obrněnou lokomotivu vlaku Hrozivý vždy obsluhovala jen dvojjmenná posádka, což ovšem nebylo dáno spořivostí vedení, jako na mnoha dalších alamejských tratích, ale jednoduše tím, že pro třetího člena obsluhy parní lokomotivy už v těsné pancéřované kabině nezbývalo místo. Tahle trať byla úzkokolejka, takže úzkokolejný byl i obrněný vlak Hrozivý - trpaslík mezi svými příbuznými.

Zaprvé - úzkokolejný obrněný vlak. Za druhé - v majetku pohraniční strážě. A to prosím ve vzdálenosti tisíc kilometrů od nejbližší hranice! Člověk, který by neměl ponětí, jak to na Centru chodí, by si poklepal na čelo.

Ale zbytečně.

Tupé rypáky kulometů se daly do pohybu, vyhledaly cíl a obrněný vlak celý zarachotil. Přestože toho vlastně nebylo zapotřebí, malý kanón vypálil tříštivý granát. Z obytných vagonů s chlapy mimo službu a s ochrankou se ozvaly jed-

notlivé výstřely z pušek. Těžký kulomet na plošině posledního vagonu ostřeloval útočníky z boku.

Útok skončil stejně rychle, jako začal. Podél náspu ležela mrtvá těla lidí i koní. Těch pár jezdců, které včas napadlo se otočit, zběsile pobízelo koně. Palba utichla. Voda v chladících kulometných hlavni se v beztak parném poledni zahřála skoro k bodu varu...

Skrz průzor pancéřované lokomotivy toho příliš neuvidíte. Když se od něj strojvůdce odtrhl, tiše si zamumlal:

„Aspoň měli kluci nějakou zábavu...“

Obrněný vlak se pomalu plazil dál na sever.

Touhle dobou by se z velitelského vagonu měla telefonicky ozvat Fréza – nebo dokonce dorazit osobně. Nakonec zavolala. Strojvůdce zvedl sluchátko s dřevěnou, stářím odřenou rukojetí.

„Tak co, Skokane?“ ozval se ženský hlas, zkreslený nedokonalostí přístroje.

„Všechno v normě,“ odpověděl. „Škody žádné. Kde by se taky vzaly?“

Okamžitě zavěsila. Zleva na něj dýchl žár kotle – topič právě přiložil.

Strojvůdce pohlédl na hodinky – byl to kvalitní kousek z pozemské produkce.

Do radiového spojení zbývalo pětadvacet minut. Což je dobře. Fréza samozřejmě podá hlášení o kočovnické bandě a z Achtybachu ještě dnes vyrazí další vlak s posílenou rotou, jejímž úkolem bude ostraha nejdůležitějších železničních stanic. A štáb jí třeba na oplátku milostivě poskytne nějaké ty informace.

Fréza... Tuhle přezdívkou si vybrala sama. Kdežto jemu říkala, celkem výstižně, Skokan. Bylo mu to jedno – hlavně když byla s ním.

Prostě se to tak sešlo: on je strojvůdce a ona zbraňový důstojník a velitelka vlaku. Zpočátku měla Fréza s posádkou vlaku, které přidělili za velitele ženskou, trochu problémy, ale stačil rok a vycepovala mužstvo tak, že líp to snad ani nešlo. Skokan už dávno věděl, jaká je: jednou laskavá jako kočička, jindy tvrdá jako... jako fréza.

Kola dutě klapala přes místa, kde se spojovaly kolejnice. Jízda pokračovala. Další z mnoha. Kolik jich asi ještě bude, než Fréza se Skokanem tuhle službu opustí?

Těžko říct.

Zato bylo naprosto jasné, že se to jednou stane.

Kapitola první

Dar bohů

Ve středu Max umřel. Umíral zásadně ve středu.

Asi za hodinu zase obživil a pokusil se vybavit si sebe sama – co se ztratilo a co nového se vynořilo. Jako vždy mu chvíli trvalo, než se ve všem zorientoval. To přijde později, až definitivně vyhodnotí, oč přišel a co získal.

Nejlepší bylo umřít a zase ožít ve spánku – jako by se vůbec nic nestalo, prostě vstanete a chodíte.

Teprve po několika hodinách začnete chápat, že tohle už nejste vy. Přesněji řečeno nejste ten, kdo jste byl před smrtí – jste trochu jiný. Horší nebo lepší? Inu, jak se to vezme. Prostě poněkud jiný, jako kopie pořízená podle kopie. Kdekdo je toho názoru, že zabývat se něčím takovým nemá žádnou cenu: vy s tím přece nehnete, tak se klidně nechte unášet proudem.

Nekonečným proudem pravidelných každotýdenních smrtí, znovuzrození a přerodů.

Smrt je věc pomíjivá, v tom je ten háček. Tenhle řetěz nepřetrhnete, z proudu se nevymaníte. Každý má svůj den, pevně stanovený a neměnný. V nabídkách k sňatku se to jen hemží podobnými oznámeními: Pěkně stavěná blondýnka příjemného vzhledu, sobota. Nebo: Muž středních let, hmotně zajištěný se zálibou ve včelařství, hledá půvabnou ženu s klidnou povahou, úterý. Pro manžele je pohodlné umírat ve stejný den.

Ale kde se pak bere v hlavě ta myšlenka: Přichází vůbec někdy opravdová smrt, smrt definitivní? Co to je – obyčejný sen, který si pamatujeme pro jeho neuvěřitelnou nesmyslnost, předsmrtné blouznění, nebo přece jen vzpomínka na něco reálného?

To se takhle najednou vyřešit nedá.

Umřít navždy se pokusil skoro každý. Lidi si podřezávají žíly, házejí do sebe plné hrsti barbiturátů, věší se, vrhají se pod dopravní prostředky i z oken... Někteří se dokonce zkusili vyhodit do vzduchu nebo se upálit, aby zničili tělo – jenže vše marně. Přírodu neoklamete. Stejně nakonec jako ten poslední pitoma zase povstanete z popela. A pak stejně ve *svůj* den zase zemřete a hned nato obživnete. Člověk musí respektovat, co mu bylo předurčeno. Násilná smrt v jiné dny se nepočítá, a když k ní dojde ve *váš* den, tak umřete prostě dvakrát a dvakrát se do života vrátíte. Je to jen zbytečná nepříjemnost, nic víc.

Letmo se rozhlédl kolem. Marta ležela v dost nepohodlné poloze na podlaze, soudě podle všeho šla pokojem a zemřela náhle. Max s pocitem viny vstal z gauče, kde před chvilkou procítl sám, a přenesl ji tam. Vypadalo to, že se nijak zvlášť neuhodila. Ale stejně to od ní bylo neopatrné – rozhodně by udělala líp, kdyby zůstala v posteli... Každý přece ví, že ve *svůj* den nemá nikam chodit, zvat si návštěvy či vařit – je třeba prostě nedělat nic, jen se snažit celý den ležet, jediné tak se vyhnete nepříjemnostem. Pak samozřejmě stejně zase ožijete, ale vstát z mrtvých se zlomeninou či popáleninou není nic příjemného. Kdežto když ležíte, ani se neuhodíte. Techniku smrtelné bezpečnosti přece každý dobře zná.

Max šel do kuchyně a uvařil si silný čaj. Přestože to páliho, hned ho pil. Cítil, že hlavu má pořád ještě prázdnou, ale postupně se zaplňovala. Čím, to už je jiná věc. To se stejně hned pochopit nedá. Na to je ještě brzy. Zatím trvá klasická malátnost těsně po vzkříšení. Leckdo to srovnává s normální kocovinou, ale tak to není. Hlava vás rozhodně nebolí. Jen prostě mozek přišel o veškerý svůj obsah.

Který se zase vrátí, ovšem pozměněný. Je to prostě kopie, pořízená podle kopie, pořízené podle kopie... a tak dále. Za jediný rok se kopíruje dvaapadesátkrát. Copak, to by ještě šlo, ovšem po takových třech letech už je člověk zcela jiný. A což teprve za deset let! Kdybyste pořídili kopii *Mony Lisý* a pak ji vždy z další kopie překopírovali pětsetkrát – co by

z toho asi vzniklo? Pokud by to byla třeba *Dívka s broskvemi*, dobrá, ale aby nedošlo až na *Černý čtverec*!

Max se na okamžik podivil: kde ty názvy bere? Že by je někdy dřív znal? To už zapomněl...

Nedopitý čaj nechal Max v kuchyni a vyšel na balkon – podívat se, jak se vede houbám. V truhlících, naplněných hlínou smísenou půl na půl s dřevěnými pilinami, to žilo nepřetržitě, ne jako v případě jejich majitelů. Zatímco z Maxe byla mrtvola, ze substrátu vylezlo několik nových bledě fialových houbiček – zatím úplně hloupých a naprosto netušících, co zač je člověk a k čemu potřebuje houby. Ty již vyrostlé se naopak po Maxově příchodu celé roztráslý, protože už jasně cítily, že budou snědeny. Max rozmíchal v konvičce živiny, všechny truhlíky pořádně zalil, sebral úrodu a vrátil se s ní do kuchyně.

Velice pečlivě houby očistil, propláchl je a pak nakrájel. Vybavil si, že aby člověk přišel po smrti co nejrychleji k sobě, je nejlepší věnovat se nějaké lehké, ale pozornost vyžadující činnosti. Dobrý je třeba taky uklid domácnosti...

Ale pokolikáté už. Ne, ne, do toho se mu nechce...

Když obživla Marta, stál zrovna u sporáku a dělal smaženici; slabým hlasem na něj zavolala, ale vzápětí ho požádala, aby se otočil a nedíval se na ni. Prý protože vypadá strašně. Max se tedy poslušně odvrátil. To je ale pitomost. Vždyť už ji nejmíň stokrát viděl mrtvou – s vystouplým ostrým nosem, promodralými očními víčky a ochable pokleslou dolní čelistí... To se nepočítá? Ale jeho žena zřejmě vyznávala filozofii, že to, co ona sama nevidí, prostě neexistuje.

Což je vlastně docela pohodlné.

„Nemáš hlad?“ zeptal se po chvilce.

„Jo.“

„Ta smaženice už bude, jen to ještě trochu zamíchám.“

Čerstvě vzkříšený má vždycky obrovskou chuť k jídlu. Však Max taky pocítil potřebu něčím se nacpat. Hned poté následuje sex – a jaký! Bouřlivý a vášnivý, jako by to bylo poprvé. Takhle to měl každý, s kým se Maxi přátelil a mohl se s ním dělit i o takovéto důvěrnosti. Teprve pak přicházely varianty: někdo mírumilovně usínal a nechal si zdát pěkné

сны, jiný šel do kina nebo na návštěvu, někoho se zase zmocňovala horečnatá činorodost a chtělo se mu alespoň utřít z nábytku prach, když už nebylo potřeba vyprat nebo rovnou zrekonstruovat byt. Marta patřila k poslednímu typu, což poněkud narušovalo jejich vztah.

Přesněji řečeno, narušovalo by, kdyby bylo co narušovat... Protože jen těžko se narušuje něco, co neexistuje.

Sex je nezbytný jako jídlo a stejně jako jídlo je taky příjemný. Láska je ovšem pryč, což je zlé, ale nevyhnutelné. Láska odcházela týden po týdnu, s každou další smrtí a dalším zmrtvýchvstáním, sama ze sebe oždibovala kousek po kousku a ty kousky zahazovala neznámo kam. Když zmizela úplně, svět jako by pohasl.

A stal se nepochopitelnějším.

I když takový byl vlastně vždycky. To jenom člověku spadly z nosu růžové brýle. Proč neexistuje definitivní smrt? Kde se berou noví lidé? Jaký je svět protinožců? A jaký to všechno má smysl...?

Marta tohle všechno měla naopak. Před třemi lety se lačně zajímala o každou novinku, všeho si všímala, lidí známých i neznámých se vyptávala na iluze, jimž se říkalo původní život, a vedla si záznamy, aby si zapamatovala alespoň to, jaká byla předtím, ale pak o to vše poznenáhlu ztratila zájem a jen si tak žila. Jako mnozí jiní, jako skoro všichni. A své zápisky vyhodila. Bytí určuje vědomí, vynořila se známá věta, ale kdo ji původně vyslovil? To si Max nepamatoval.

Iluze jsou zkrátka jen a jen iluze. Každý vám řekne, že člověk se nerodí z ženského lůna, jak nevhodně naznačují někteří podivíni, a neumírá navždy. Není podstatné, zda jste zemřeli tak, že jste si sáhli na život, anebo zda jste se prostě dočkali *svého* dne. Člověk obživne v každém případě – a jinak to ani být nemůže. Každý z nás je nedílnou částí tohoto světa, tak jak by se mohl rozpadnout na jednotlivé chemické prvky a zmizet? To je pitomost, hloupé výmysly! Člověk je věčný. Je jako řeka, která se neustále mění, podemílá staré břehy a hloubí si jiné koryto, ale stejně je věčná. A věčná je právě proto, že se neustále proměňuje. Kde se v tomhle světě vzal člověk, je samozřejmě otázka. Ovšem

nesprávně položená. Člověk se neobjevil ve světě, ale společně s ním, jako jeho součást a jeho vlastnost. Nu, a pokud jde o svět a o to, zda nějak vznikl či zda tu byl odjakživa – to je záhada nad záhady. Některé záhady se nakonec rozluštit dají, ale tahle nikdy a za žádnou cenu. Proto moudřejší většina lidí nad tím vším jen mávne rukou a vzato kolem dobře dělá.

Pohodlnější bylo se domnívat, že svět je věčný, a přestat si lámat hlavu s rovnicí, která nemá řešení.

Jenže Max si hlavu lámal. Aby si to sám před sebou obhájl, vymyslel si následující postulát: Je-li svět věčný, pak je věčná i jeho složitost. Věčná a neměnná. Z čehož plyne, že když se nějaký člověk přestane potýkat s neřešitelnými otázkami, zjednoduší tak svou vlastní osobnost a v jistém smyslu i celý svět. Jenže zákon o zachování hmoty neobelstíte: když někde něčeho ubude, tak toho jinde musí nevyhnutelně přibýt. Což znamená, že když jedna lidská osobnost dospěje ke zjednodušení, jako se to stalo v případě Marty, pak jiná osobnost, do té doby naprosto průměrná, začne přinejmenším klást zvláštní otázky. Nejpravděpodobnější přitom je, že takové dvě osobnosti budou k sobě mít blízko jak citově, tak místopisně – budou to tedy sousedé, kolegové ze zaměstnání anebo ze všeho nejpravděpodobněji manželé.

Když mu Marta asi před půlrokem opravdu zvučně vyčetla, že je věčně zadumaný, tak jí svou teorii vyložil. Asi čtyři týdny to fungovalo.

Houby byly hotové. Max přiložil do kuchyňských kamen drobné polínko, postavil na plotnu plechový čajník, vypláchl porcelánovou konvičku na zavarku, poté kriticky přehlédl stůl a smetl z něj pár drobků. Nakrájel chleba a drobký ještě jednou smetl. Pak zavolal na ženu.

Jedli mlčky. Pak mlčky pili čaj. Pak se stejně mlčky, pokud nepočítáme slastné steny, hemžili v posteli.

„Přiděláš mi dneska novou garnýž na závěsy?“ zeptala se udýchaně Marta, jakmile hemžení ustalo.

„Zítřa,“ odpověděl on.

„Taky je třeba vyprat..., ale to udělám sama... A co okna, umyješ okna?“

„Taky zítra.“

„Tohle je tvoje věčná odpověď – zejtra! Proč zejtra? A jídlo doma není taky žádný!“

„No dobře, do krámu skočím,“ přikývl po kratší úvaze Max. „Ale okna stačí zítra.“

„Nojo, už to začíná!“ Max podle ženiných zúžených zorniček poznal, že začíná zuřit. „Zeitra je přece pracovní den. Jiný ženský to maj samozřejmě jednodušší, protože jejich muži jdou z práce rovnou domů. Kdežto ty? Přijdeš si až za tmy, celej utahanej, chceš se akorát najíst, ale na domácnost ani na mě už čas nemá.“ Marta teatrálně vzlykla.

„No tak dobře,“ zabručel Max. „Tak okna možná udělám dneska. V kuchyni. V pokoji to ale celkem ujde, co myslíš?“

„To si myslíš ty! Kdežto já přemejšlím jako každěj normální člověk!“

To už se rozkřičela. Křik byl v Martině případě jev zcela přirozený, jdoucí z hloubi duše, ne jako nějaké falešné kňourání. Ještě před měsícem dvěma se Max upřímně rmoutil, když Martu dohnal ke křiku, a dokonce si to vyčítal – ovšem teď ženino kvílení vnímal jen jako nepřijemnost. Když už se oblékal, křičela dál, ale on se od ní nic nového nedozvěděl: jen že je lempl, budižkničemu, mizernej chlap a tak podobně. Bylo to hlučné, ale jinak nudné.

„Tak si běž, běž si za těma svejma cvokama! A fantazíruj si tam s nima, ty mudrlante!“

Slovo *mudrlant* od jisté doby chápala jako nadávku. Jenže časy, kdy se dokázala muže dotknout slovy, byt sebehoršími, byly už dávno pryč.

„Víš ty co?“ řekl jí zamyšleně, když už se obouval. „Teď mě tak napadá, jestli jsi vlastně neměla pravdu... Jestli bychom se opravdu neměli rozejít – co myslíš?“

„No tos mi teda nahnal strachu!“ zašklebila se opovržlivě. „Třeba hned zejtra. Vypadni odsud! Kdo myslíš, že tě potřebuje, ty moulo? Pakuj se, ať už tě tu nevidím!“

Po všem tomhle vřeštění následovala uslzená hysterická scéna. Max pokrčil rameny a vykročil ke dveřím. Hodila po něm jedním polštářkem z gauče. Což ho nenaštvalo, vždyť to ani nebolelo, přece jen to nebyla třeba žehlička...

Ulice ho vítala poledním jasem. Bylo poměrně teplo, ale stále ještě příjemně, zvláště když se člověk držel ve stínu domů. A to Max taky udělal. Soudě podle sálajícího dláždění chodníku se slunce po nebi posunulo před chvíličkou, ale i právě nastalý stín byl lepší než žádný. Keře při chodníku kvetly. Kolem tiše prolétla vrána s chomáčem nějaké srsti v zobáku, zřejmě si jím chtěla vystlat hnízdo. Potom přesupěl parní nákladáček na vysokých kolech, z jehož komína se notně kouřilo. Na slunečné straně ulice se ve vozovce hrabali dělníci a kameny házeli na hromadu. Soudě podle náradí hodlali opravit únik plynu z potrubí. Takže v noci už zase nebudou svítit lampy..

Vzteklé povykování Marty mu z hlavy rychle vyvanulo. Opájel se svobodou. Stejně jako všichni měl během týdne k dispozici dva volné dny – jeden byla neděle a ten druhý byl dnešek. Každý tu totiž měl druhý volný den, který se kryl s jeho dnem v týdnu, a to bylo správné. Nu, a když někdo umíral v neděli, pak se mu druhý volný den stanovoval na jiný termín týdne: Kdyby tomu bylo jinak, bylo by to nelidské.

Max pracoval na Správě inženýrských služeb městského dopravního úseku. Tento úřad nedávno rozšířili, zvýšili mu rozpočet, stavy zaměstnanců a samozřejmě také úhrn úkolů. Má se i nadále rozšiřovat městská doprava za pomoci parních omnibusů, nebo by přece jen byla lepší kolejová vozidla? Jako inženýr Max horoval pro druhou variantu, jenže ekonomové nespokojeně mručeli a věčně měli nějaké námítky.

Že by zašel do práce...? To ne, až zítra.

A obchod taky počká. Protože pokud se mu něco opravdu chce (v tom má Marta pravdu!), tak to je o leccčems si podebatovat s Matvejem. Kde asi teď je, na Skleněném náměstí, nebo v knihovně? Jen málokdy se stane, že by nebyl na některém z těchto dvou míst, ale které přesně to v tuto chvíli je? Že by si hodil mincí?

Anebo jinak – nejdřív půjde tam, kam je to blíž. A blíž to bylo na Skleněné náměstí.

Což byla městská pamětihodnost. Ve světě se našlo něco málo přes deset míst, kde byl povrch země vytvořen z ideálně

průzračného materiálu, ale jen jediná z těchto lokalit ležela přímo uvnitř nějakého města. Jen sotva by se někde jinde na světě (pokud samozřejmě nepočítáme vesnice) našlo ještě jedno náměstí, nadobro zbavené dlažby, o stromech a pomnicích ani nemluvě. Radnice na náměstí od každého vybírala vstupné a z těchto peněz platila dva uklízeče, kteří se střídali při úzkostlivé údržbě povrchu. No a jedním z nich byl právě Matvej.

Max zaplatil pár drobných, dostal slaměné pantofle a mohl vstoupit na náměstí. Měl štěstí – Matvej v ruce třímал smeták s mokrým hadrem. Březové koště leželo kousek stranou, protože to už svou práci odvedlo. Teď, aby se sklo ve slunci patřičně lesklo, to chtělo hadr a teplou vodu s tekutým mýdlem. Matvej vždy kousek náměstí umyl, pak povrch vyleštil suchým hadrem, o krok poodstoupil a pozorně zkoumal výsledek svého snažení. Člověk si jen těžko mohl představit poctivějšího metaře (nebo snad spíš myče skla?), než byl Matvej.

Přísně vzato však ideálně rovný povrch náměstí, určitě rovnější než jakékoli pravítka, vlastně nebyl skleněný. Poškrábat sklo je víc než snadné, ale tenhle ideálně průzračný materiál se nedal poškodit ničím. Takže to rozhodně nebyl ani horský křišťál. A nebyl to ani diamant: ten se sice dá poškrábat jen opravdu těžko, zato je ale dosti křehký a snadno pukne, kdežto z tohoto „skla“ se zatím nikomu nepodařilo odštípnout ani kousíček, i když se o to už pokoušel kdekdo. Spořádání občané tu celí zpocení bušili kladivy, krumpáči, sochory a kdovíčím ještě, jenže bezvýsledně. Tak toho nechali. Jeden místní koumák si dokonce vystřelil z revolveru pod nohy a odražená kulka ho mimo *jeho* den zabila, takže se na dlouhou dobu stal objektem ironického soucitu. Obyvatelé města se na přespolní, kteří se vši silou snažili na „skle“ zanechat nějakou alespoň minimální neodstranitelnou stopu, dívali s nepokrytým sarkasmem.

Úklid náměstí Matvej vždy zahajoval od prostředka a pak už po spirále zvolna postupoval k okrajům, přičemž nevynechal ani píď povrchu. Starý pán byl proslulý svou pečlivostí, již se významně lišil od svého parťáka Abdully,

který už od úseku městského hospodářství dostal důtku za neplnění služebních povinností. Matvej umíral v pátek a den předtím se vždy tvářil ponuře, takže lepší den než středa se pro debatou s ním jednoduše vymyslet nedal. Do středy totiž obvykle také přicházel s novou myšlenkou.

„Nemám ti pomoci?“ zeptal se na úvod jako obvykle Max, sotva přišel a pozdravil se s ním.

„No proč bys nakonec nepomohl?“ zareagoval hned Matvej. Obvykle takovou pomoc odmítal, ale tentokrát na něm bylo vidět, že chce být s prací hotov co nejdřív – samozřejmě ovšem nikoli na úkor kvality. Což znamenalo, že nepřišel jen na něco opravdu nového, ale že to bude věc přímo epochální, něco, co jeho samotného zaskočilo a vyvedlo z míry.

Ve dvou jim to opravdu šlo mnohem rychleji. Max pomalu couval, přejížděl smetákem po skle sem a tam, a co chvíli ho namáčel do kýble, kdežto Matvej lezl po čtyřech zadkem napřed hned za ním, potřásal chomáčky řídkých šedin a suchým hadrem, svíraným stařeckou rukou, čiperně leštil právě umytou plochu. Veškeré vady Maxovy práce znamenal okamžitě, jako by na tom zadku měl další dvě oči. Jakmile si povšiml nějakého nedostatku, hned se rozložil a nespokojeně potřásal hlavou:

„Přece mi tu špínu nebudeš eště rozpatlávat! Ty jsi mi teda pracant... Vymáchej laskavě ten hadr a pořádně ho vyždímej! A do kýble si naber čistou vodu!“

Jinak se nebavili o ničem. Max se co chvíli díval tou silnou průzračnou vrstvou dolů. Protinožci už druhý týden zatloukali piloty, ale k čemu, to nikdo netušil. A ještě jedna věc byla zvláštní: z téhle strany bylo „sklo“ pevnější než jakýkoli jiný materiál, ale z té druhé se do něj piloty nořily jako nic. Už je jich tam dobrých deset. Těžké kladivo do nich pravidelně buší, bum, bum, bum! Jenže na tuhle stranu neproniká vůbec nic – ani zvuk, ani vibrace... A přitom když přiložíte ucho ke „sklu“ z této strany a někoho poprosíte, aby po něm poklepal kladívkem, je to něco docela jiného, protože tento průhledný materiál výborně vede zvuk. Jenže z druhé strany sem neproniká vůbec nic, i kdyby

protinožci třeba nechali vybuchnout bombu. Divné na tom všem je, že vzdálenost mezi tímto světem a protinožci není na první pohled nikterak velká – vypadá to tak na průměr „skleněného“ kruhu, což je sotva padesát kroků...

Jenomže platí především to „na první pohled“! Ve skutečnosti to vůbec není jasné... Díky své profesi Max věděl, že vedle jednoho z těchto oken se už dávno hloubila šachta, která se dostala do kilometrové hloubky, a od ní se bez ladu a skladu do všech stran razily chodby. Jenže nic. K protinožcům se neprohrabali a změnu vektoru zemské přitažlivosti nepocítili. Prostě pronikali horninou, kde tu a tam narazili na rudné žíly, nebo se pro změnu probíjeli čistou hlušinou, ale nenarazili ani na protinožce, ani na ideálně průzračný válec, klesající do hlubin, přestože důlní inženýři pár příčných chodeb vyprojektovali právě tak, aby se jimi dostali pod „okno“...

K zbláznění.

Racionální vysvětlení samozřejmě existovalo a Max ho s Matvejem probíral už někdy před půlrokem: „Okna“ jsou ve skutečnosti jen obrazovky, které přenášejí (ale jak?) odněkud (ale odkud?) obrazy. Hypotéza to byla nosná, mimo jiné zpochybňovala i samu existenci protinožců, ale byl v tom jeden háček – ani Max, ani Matvej si takovou obrazovku jednoduše neuměli představit. Nemohlo to být dílo lidských rukou. Většina lidí považovala „okna“ za přirozený jev a o jejich podstatě a smyslu nepřemýšlela. To Max ano, o starém metaři ani nemluvě.

Jenže bezvysledně. Jednou se Matvej Maxovi přiznal, že si chce najít jinou práci – jinak asi přijde o rozum.

V tuhle hodinu bylo na náměstí jen pár lidí. Všichni si poslušně obuli slaměné pantofle, protože jinak by riskovali výbuch Matvejova hněvu. Solidní, zjevně přespolní pár se neustále divil – jak se ostatně na turisty sluší a patří. Žena pořád vzdychala, chytala se svého partnera a stěžovala si, že se jí točí hlava. Kolem projel drožkář, který se kruhovému oknu úzkostlivě vyhnul. Kolem přešel i pohvizdující si mladíček s dalekohledem. Ten si poté přiložil k očím a dlouze civěl na proces zatloukání pilot. Pak se zklamaně vzdálil. Max ho

vyprovodil škodolibým pohledem. To už máme za sebou, kamaráde, abychom se ženám protinožců dívali pod sukně - ostatně jaké sukně bys asi tak očekával na staveništi?

Hned vedle „okna“ trčel ještě jeden týpek. Soudě podle drobných detailů v oblečení a velké cestovní brašny to byl taky člověk odjinud, přičemž zjevně přicestoval nedávno a rozhodně to nebyl nějaký turistický čumil. Na hladkou plochu se nehrnul, jak by to udělal kterýkoli milovník podobných atrakcí, ale buď se zády opíral o kandelábr plynové lampy, nebo líně přecházel sem a tam - jako člověk, který na někoho trpělivě čeká. Neznámo proč ale vytrvale zíral na Maxe.

A komu by se zamlouvalo, kdyby na něj někdo takhle civěl? Max tudíž vůči neznámému pocítil prudkou nepřízeň. Pak se rozhodl nevšímat si ho a nakonec ho úplně pustil z hlavy, tím spíš, že náměstí měli domyté a výsledek se zamlouval dokonce i Matvejovi.

Špinavou vodu z kbelíku vylili do kanálu, kyblík umyli u hydrantu a koště i smeták Matvej zamkl do budky. Max si letmo povšiml, že ten zvláštní týpek, co z něj nespustil oka, najednou málem nakročil směrem k němu, jako by se ho na něco chtěl zeptat, ale pak si to rozmyslel a zůstal stát. Čert ho vem.

„Jde o nově příchozí!“ vyhrkl Matvej, který už nevydržel nechávat si svou novou teorii pro sebe. „O příchozí a o jejich zvláštní představy! Tam je třeba hledat. Co...? A kdo říká, že to bude snadný? I mně je jasný, jak těžký to bude. Jistě, nejsme první. Ale v celkové perspektivě... je to perspektivní! Ze Skleněného náměstí nic víc nevyčteme a z jiných ‚oken‘ taky ne. Je to samozřejmě zajímavější přírodní jev, ale taky tu jde o následek, a ne o příčinu. A já to pochopil. Při mytí náměstí! Protinožci zatloukají piloty, já na ně koukám - a jako by mi někdo jednu tu pilotu narval do mozku. Tady nejde o žádný protinožce, ty třeba vůbec neexistují a nám je jen někdo ukazuje na obrázkách... Mlč laskavě a nech mě domluvit! Anebo ty protinožci třeba existují, ale mě už nezajímají. Musíme to vzít za jinej konec, úplně za jinej! Tak co?“